

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто поняття «інновація» та особливості інноваційної діяльності в сільському господарстві.

Ключові слова: інновації, вдосконалення, процес, сільське господарство.

Abstract

The concept of "innovation" and features of innovative activity in agriculture are considered.

Keywords: innovation, improve, process, agriculture.

Вступ

Інноваційна діяльність в сучасних ринкових умовах є головною та основною передумовою ефективної діяльності підприємства будь-якої сфери економіки. Однією з актуальних проблем рівня розвитку економіки України є інноваційний шлях розвитку сільськогосподарського виробництва.

Адже саме такими підприємствами на сьогодні створюється майже третина валового внутрішнього продукту. Причому значення цієї галузі в структурі ВВП останніми роками помітно зросло: 2012 рік – 7,8% ВВП, 2014-й – 10%, 2016-й – 11,7%, 2017-й – 12,1% [1]. Але водночас агропромислове виробництво в Україні за продуктивністю й ефективністю відстає від країн Європейського Союзу.

Надзвичайної актуальності набуває пошук нових технологій, здатних забезпечити підвищення ефективності функціонування сільськогосподарської галузі в умовах зменшення природних ресурсів.

У зв'язку з цим, активізація інноваційного розвитку сільського господарства в Україні є одним з пріоритетних напрямів стратегічного розвитку та економічного зростання держави.

Дослідженнями інноваційної діяльності в сільськогосподарській сфері займалися чимало вчених, зокрема О. Донець, Т. М. Конєва, О.М. Величко, О. Янковська, Ж. Говоруха, М. Макаров, С. Баран, С. Ілляшенко, Т. Лепейко, Н. Маренкова, М. Корецький, М. Кропивко та ін.

Метою дослідження є визначення сутності інновацій та особливостей інноваційної діяльності в сільськогосподарських підприємствах.

Результати дослідження

Поняття «інновація» зародилося ще в XIX столітті, в розпал другої науково-технічної революції. Тоді стало популярно вкладати гроші в науку, так як гроші, вкладені в оновлення й поліпшення виробничих потужностей, досить часто поверталися назад сторицею. Так виникло слово «інновація». Innovation (англ.) — утворено з двох слів — латинського «novation» (новизна) й англійського префікса «in», що означає «в», «введення». Тому у перекладі з англійського «інновація» означає введення нового, відновлення.

Термін «інновація» вперше був уведений у науковий лексикон відомим австрійським економістом Йозефом Шумпеттером, що в буквальному перекладі означає «втілення наукового відкриття, технічного винаходу в новій технології або новому виді виробу» [2].

Сьогодні як у вітчизняній, так і світовій літературі характерна різноманітність поглядів на сутність поняття «інновація». Зосередимось на визначеннях вітчизняних науковців (табл.1.1)

Таблиця 1.1 – Визначення поняття «інновація»

Автори	Визначення
Д.М. Черваньова, Л.І. Нейкова [3]	це техніко-економічний процес, який, завдяки практичному використанню продуктів розумової праці — ідей і винаходів, призводить до створення кращих за властивостями нових видів продукції та нових технологій, які, з'явившись на ринку як нововведення, можуть дати додатковий дохід
А. А. Пересада [4]	це процес доведення наукової ідеї або технологічного винаходу до стадії практичного використання, що дає прибуток, а також пов'язані з цим процесом техніко-економічні та інші зміни у соціальному середовищі
Л. Л. Антонюк, В. С. Савчук, А. М. Поручник [5]	нове явище, новаторство або будь-яку зміну, яка вноситься суб'єктом господарювання у власну діяльність із метою підвищення своєї конкурентоспроможності на внутрішньому і на зовнішньому ринках

Аналізуючи наведені визначення, можна зазначити, що інновації можна розглядати як результат або процес. Отже, інновація — це нововведення, будь-яка позитивна зміна, яка володіє самостійною цінністю, вноситься у діяльність для підвищення ефективності будь-якого виробничого процесу, конкурентоспроможності та економічної ефективності виробництва.

В існуючих дослідженнях сутності поняття «інновацій в сільському господарстві» акцент робиться на реалізації у господарській практиці нових сортів рослин, порід і видів тварин, птахів, нових і покращених продуктів харчування, матеріалів, нової техніки, нових технологій у рослинництві, тваринництві і переробній промисловості, нових форм організації та управління різноманітними сферами економіки, нових підходів до соціальних послуг, які дозволяють підвищити ефективність виробництва [7].

Для сільськогосподарських підприємств властивими є як загальноприйняті інновації: організаційно-управлінські та економічні, виробничі та техніко-технологічні, соціально-екологічні; так і специфічні, які обумовлені особливістю функціонування підприємства, тобто селекційно-генетичні.

Також слід відмітити, що інноваційний процес в сільському господарстві має ряд особливостей порівняно з іншими сферами господарювання, а саме:

- вибір технологій виробництва сільськогосподарської продукції залежить від природно-кліматичних умов;
- організаційна розірваність між дослідженнями та розробками (виконуваними спеціальними науково-дослідними організаціями) новацій і безпосереднім виробництвом;
- сезонність виробництва та тривалий виробничий цикл для деяких видів сільськогосподарської продукції;
- розосередження на великій території сільськогосподарського виробництва.

Дані особливості інноваційних процесі стикаються з великою кількістю перешкод на шляху їх використання в агропромисловому виробництві. До таких перешкод можна віднести:

- низький попит на інноваційні розробки серед виробників на внутрішньому ринку;
- не сформована державна інноваційна політика;
- низька підтримка та стимулювання підприємств державою для здійснення інноваційної діяльності;
- обмежені фінансові можливості аграрних підприємств [8].

Отже, інноваційні процеси в сільському господарстві мають свою специфіку. Вони характеризуються наявністю регіональних, галузевих, функціональних, технологічних і організаційних особливостей.

Розвиток інноваційної діяльності в сільському господарстві України – важливий напрям по нарощуванню конкурентних переваг, оскільки аграрна галузь економічно розвинутих країн поступово перетворюється в наукомістку галузь виробництва [9].

Незважаючи на великий потенціал сільського господарства в Україні, основними проблемами підвищення інноваційної активності є, на нашу думку, відсутність відповідної державної політики, кризові явища в сільському господарстві, дефіцит фінансових ресурсів.

Висновки

Отже, було проаналізовано основні особливості інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств та поняття «інновація», зокрема. В ході роботи було виявлено, що впровадження інновацій на сільськогосподарських підприємствах дасть можливість підвищити рівень конкурентоспроможності підприємств, зміцнити їхні позиції на міжнародному ринку аграрних товарів та покращити ефективність виробничо-господарської діяльності загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Шумпетер Й. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, капитала и цикла конъюнктуры) / Пер. с нем. / Й. Шумпетер. — М.: Прогресс, 1982. — 455 с.
3. Черваньов Д.М. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України / Д.М. Черваньов, Л.І. Нейкова. — К.: Вид-во "Знання", 1999. — 516 с.
4. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом. — К.: Вид-во "Лібра", 2002. — 472 с.
5. Антонюк Л. Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації : [монографія] / Л. Л. Антонюк, А. М. Поручник, В. С. Савчук. — К. : КНЕУ, 2003. — 394 с.
6. Донець О. Інновація та її особливості в аграрному секторі економіки України / О. Донець // Економічний аналіз. - 2013. - Т. 12(1). - С. 92-97 . - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/escan_2013_12%281%29_19
7. Конєва Т. М. Особливості впровадження інновацій сільськогосподарськими підприємствами України / Т. М. Конєва, А. М. Кикла // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Серія : Економіка. - 2016. - Т. 285, Вип. 273. - С. 101-106. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchduec_2016_285_273_19
8. Величко О. М. Особливості інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств / О. М. Величко. // Ефективна економіка. - 2013. - № 3. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_3_74
9. Нелеп В.М. Планування на аграрному підприємстві : підручник - 2-ге вид., перероб. та доп. / В.М. Нелеп. - К. : КНЕУ, 2004. - 495 с

Світлана Анатоліївна Зваричук— студентка групи МОФ-156, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: svzv1702@gmail.com

Науковий керівник:: **Руда Лілія Петрівна** - канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту ВНТУ, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Svitlana A. Zvaryshchuk— Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: svzv1702@gmail.com

Scientific supervisor: **Ruda Lillia Petrivna** - PhD, Assistant Professor of the Department of the Business economics and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia